

La tribuna

Una 'especificitat' andorrana

Els immobilitistes se'n cuiden molt de no explicar com es reparteix el PIB a Andorra

FERRAN
Goya

En l'època del pensament únic, amb solucions presumesament universals per resoldre (o per agreujar) els problemes de tots els ciutadans, gairebé sempre s'oblida de fer una anàlisi i un diagnòstic dels problemes de fons concrets de cada país o regió; segons aquest pensament les solucions per a Grècia serien també aplicables a altres economies en crisi. El problema més greu d'aquesta manera de procedir és que, sovint, també els que, des de l'altra banda de l'espectre polític, volen canviar aquesta situació incorren en un dogmatisme similar i tenen solucions universals per a *malalties* diferents.

A Andorra aquest mimetisme està agreujat pel deficient sistema estadístic i la manca de dades sobre les magnituds macroeconòmiques; no entraré a especular si aquest sistema estadístic tant deficient ha estat una cosa volguda per uns sectors econòmics que han fet de l'opacitat el valor suprem de la marca de la (seva) casa.

Per sort hi ha hagut algunes excepcions a aquesta manca de dades: a les pàgines 138 i 144 del llibre *L'economia andorrana al canvi de segle* editat per la Fundació Julià Reig i dirigit per Josep M. Bricall, es va fer una primera aproximació a la distribució de la renda per factors productius especialment entre els salaris i els excedents empresarials, en el període 1989-1997.

Segons el autors de l'estudi, la participació del salaris a la renda nacional te una tendència decreixent a partir dels anys 91-93, en els que va atènyer un màxim, per a després baixar fins arribar al percentatge del 44,2 % del PIB l'any 1997.

No he sabut trobar en estudis i estadístiques posteriors, ja sigui d'organismes privats o públics, cap continuïtat en l'anàlisi del repartiment

de la renda andorrana entre els diferents factors productius. Aquesta absència específicament andorrana, contrasta amb el seguiment precís que es fa d'aquest indicador macroeconòmic des dels serveis estadístics dels països del nostre entorn.

A França, a la web de l'INSEE es pot trobar la sèrie de dades des de 1949 de l'indicador *Partage de la valeur ajoutée brute à prix courants-1107*.

El mateix passa a Espanya on el seu Institut Nacional d'Estadística te publicades des del 1995 les dades trimestrals de la Comptabilitat Nacional, desglossant el PIB a preus de mercat entre «l'Excedent d'explotació brut / Renda mixta bruta» i la «Remuneració dels assalariats».

ELS EXCEDENTS bruts d'explotació, recordem, inclouen els beneficis empresarials, però també les rendes dels autònoms, els diners estalviats per les empreses o els interessos generats pel capital.

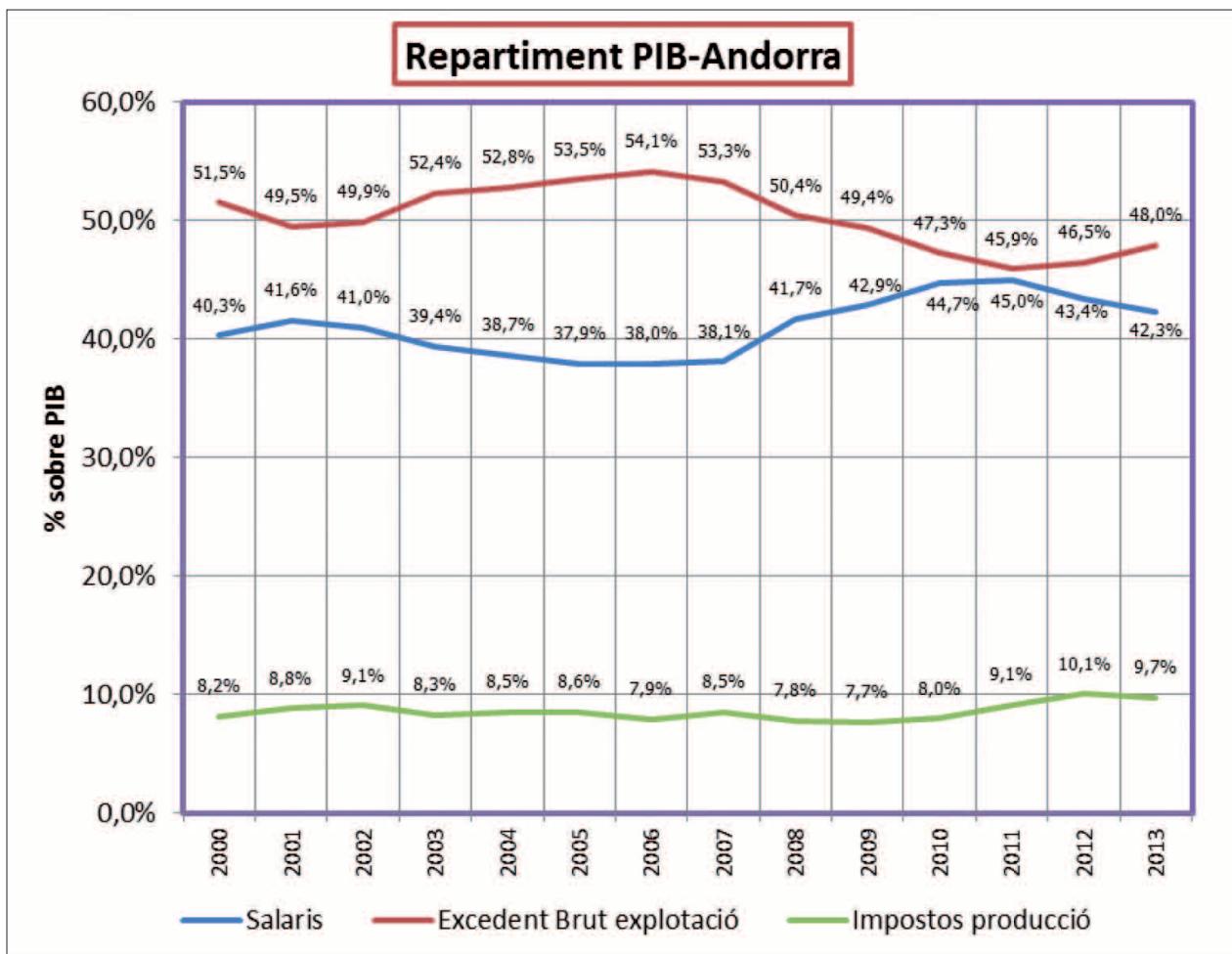
Doncs bé, tant a França com a Espanya la massa salarial bruta s'ha mantingut sempre per sobre dels excedents empresarials.

Si prenem les dades franceses, els salaris en el període 2000-2013, sempre han rebut més del 50 % del valor afegit brut, mentre que les rendes empresarials no han sobrepassat en aquest lapse el 37%.

A Espanya, el pes del salaris sobre el producte nacional és inferior al que hem consignat pel nostre veí del nord en el període 2000-2013: només en tres exercicis el seu valor ha superat el 50%, però mai no ha baixat del 46,7 %.

Si prenem altres economies, Alemanya, Japó, Itàlia, EUA, es confirma que la participació de les rendes salarials en el PIB supera el 55% malgrat haver patit un retrocés constant a partir del final de la dècada del 70.

I que passa a Andorra? Doncs aquí trobem una de les més grans *especificitats*: a casa nostra el repartiment és a l'inrevés de tot el mon, l'excedent empresarial s'emporta sempre el tall més gros del pastis, mentre que les rendes salarials són sempre inferiors a les rendes empresarials.

Aquest detall ens pot donar una idea del marge que disposa l'economia andorrana per a afinar les solucions particulars d'alguns dels problemes que tenim. Per exemple, amb les dades de repartiment del PIB a la mà, l'enfocament de la solució a la pretesa «insostenibilitat» de la CASS difereix molt de l'aplicada pel govern de DA.

Al gràfic que he construït amb les dades publicades pel Departament d'Estadística sobre el PIB i la massa salarial neta, corregides amb la liquidació dels pressupostos de la CASS, per estimar l'import de les cotitzacions, podem veure que les rendes salarials no han passat mai del 45 % en el període de 2000-2013.

Les raons d'aquesta desproporció en el repartiment de la renda entre el capital i el treball assalariat s'han

de buscar en altres *especificitats* andorranes: l'absència de negociació col·lectiva entre treballadors i empresaris, la repressió històrica dels incipients brots de sindicalisme en l'esfera privada, la utilització discrecional de la política d'immigració per pressionar a la baixa els salaris, la man-

ca absoluta de polítiques públiques per millorar la qualificació de la població treballadora, etcètera. Tots aquest factors conjuntats han configurat una renda «de situació» privilegiada pel sector empresarial, en detriment de les rendes salarials.

Als valedors immobilitistes del model econòmic andorrà, els hi

agrada repetir que el PIB per càpita d'Andorra supera el de les principals potències europees, com Alemanya, França, Itàlia o Espanya, però se'n cuiden molt de no explicar com es reparteix.

Per això quan escoltem alguns encantadors de serps anunciar la millora de les dades macroeconòmiques haurem d'interrogar-los i interrogar-nos com es reparteixen en realitat aquestes millores, perquè com deia el professor **Antón Costas** en un recent article publicat al diari *El País* (*Reformistas miopes*-14 desembre 2014), «hem de ser molt curosos en l'avaluació dels efectes de les reformes que canvien la distribució de la renda en la societat en una direcció que beneficia a grups que ja són poderosos». Perquè la millora relativa d'alguns indicadors econòmics no pot amagar la profunda crisi social en la que estem. ≡

Enginyer

La millora relativa d'alguns indicadors econòmics no pot amagar la profunda crisi social